

19:e söndagen efter Trefaldighet

Kyrkoherde em. Sten Rydh, 2026–10–11

Söndagens ämne: Trons seger

Epistel: 1 Joh. 5:4–6, Den seger som har övervunnit världen

Evangelium: Matt. 9:1–8, Den lame

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig att du genom ordet och sakramenten tillsäger oss syndernas förlåtelse. Kom med din helige Ande och upptänd och uppehåll tron i våra hjärtan. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext 3 årg.: Joh. 7:40–52 Mose ord om Profeten.

40 Några i folkmassan som hörde Jesu ord sade: "Han måste vara Profeten." 41 Andra sade: "Han är Messias", men andra sade: "Messias kommer väl inte från Galileen?" 42 Säger inte Skriften att Messias kommer från Davids ätt och från Betlehem, byn där David bodde?" 43 Så blev det splittring bland folket för hans skull. 44 Några ville gripa honom, men ingen bar hand på honom.

45 Tempelvakterna kom tillbaka till översteprästerna och fariseerna, som frågade dem: "Varför har ni inte fört hit honom?" 46 De svarade: "Aldrig har någon människa talat som han." 47 Då sade fariseerna till dem: "Har ni också blivit förledda? 48 Finns det någon bland rådsherrarna eller fariseerna som tror på honom? 49 Men den här folkhopen som inte kan lagen, den är förbannad."

50 Nikodemus, han som tidigare hade kommit till Jesus och som var en av dem, sade: 51 "Vår lag dömer väl inte någon utan att man först hör honom och tar reda på vad han har gjort?" 52 De svarade: "Är du också från Galileen? Sök i Skriften, så ser du att ingen profet kommer från Galileen." [borde nog översättas: "så ser du att Profeten inte kommer från Galileen".]

Dagens ämne i vår evangeliebok är "Trons seger". I episteltexten ur Johannes 1:a brev står det: *"Detta är den seger som har övervunnit (besegrat) världen: vår tro. Vem kan övervinna världen utom den som tror att Jesus är Guds Son?"* (1 Joh. 5:4f). Ingenting annat än tron kan övervinna världen. Men här måste genast sägas: Tron är inte detsamma som våra mänskliga tankar om tron. Vi måste helt och hållet utgå från av vad Bibeln säger om tron. Den kristna tron är inte en mänsklig åsikt, känsla eller upplevelse. Känslor och upplevelser kan växla. Det avgörande är att tron uppkommer genom Guds egen tillsägelse av syndernas förlåtelse, och att tron förtröstar på Kristus. Vi hör detta i dagens evangelium om den lame mannen. När man förde fram honom till Jesus får han höra orden: *"Var vid gott mod, mitt barn [eller: min son]. Dina synder är förlåtna"* (Matt. 9:5). Detta är Jesu direkta tillsägelse av syndernas förlåtelse.

Men för fariséerna var detta en hädelse. De menade att Guds förlåtelse i himlen inte kan tillsägas av en människa på jorden. Själva anstöten låg i detta. Om Jesus verkligen kunde förlåta synder måste han ju göra detta med gudomlig auktoritet. I fariséernas ögon gjorde detta anspråk Jesus till en villolärare, till en falsk Messias, som inte alls var utsänd av Gud.

Men Jesus bekräftade sina ord med ett under och botade mannen. Och han sade att detta skedde *"för att ni ska veta att Människosonen har makt här på jorden att förlåta synder"* (Matt. 9:6). När Jesus tillsade syndernas förlåtelse var det med samma gudomliga makt som han botade sjukdomar. Skillnaden är att det ena är ett kroppsligt botande från sjukdom, men det andra ett andligt botande från synden, döden och djävulen. Allt detta visar att Jesus hade gudomlig fullmakt. Han var sänd av Gud att göra detta. Men också något mer. Det visar att han också

gjorde det som människa, som Människosonen. Han är både sann Gud och sann människa i en enda person. Detta är för vårt förnuft omöjligt att förstå. Men detta är den andliga verklighet som gör att vår tro kan övervinna världen. Det är inte tron i sig, som har en sådan kraft. Men genom att tron håller sig till Kristi försoning och det gudomliga löftet om syndernas förlåtelse får tron en kraft som övervinner världen.

Vi talar därför denna söndag i kyrkoåret liksom en söndag i påsktiden särskilt om den gudomliga avlösningen som sker i bikten eller skriftermålet. Här får redan barnen genom katekesen lära sig att prästens tillsägelse av syndernas förlåtelse är Guds egen förlåtelse. Därför har den evangelisk-lutherska kyrkan inte bara predikan dop och nattvard, utan också avlösningen i bikten form. Om detta säger Luther i vår bekännelse: "Evangeliet ger inte bara råd och hjälp mot synden på *ett* sätt, ty Gud är överflödande rik i sin nåd. För det första ger han det genom sitt muntliga ord, som predikar syndernas förlåtelse i hela världen. Det är evangeliets egentliga ämbete. För det andra sker det genom dopet. För det tredje genom altarets heliga sakrament. För det fjärde genom nycklarnas makt..." (Schmalkaldiska artiklarna, Evangeliet, 3:4).

Många har då menat att prästen inte kan ha någon fullmakt att tillsäga syndernas förlåtelse. Prästen är ju bara en människa. Man accepterar visserligen att Jesus kan förlåta synder eftersom han är Gud, men förnekar att vi människor också skulle ha fått en sådan gåva från Gud. Luthers fråga i lilla katekesen till den som har bekänt sina synder lyder ju: "*Tror du att min förlåtelse är Guds förlåtelse?*" När den biktande svarar ja säger prästen. "*Ske dig såsom du tror. Och på vår Herre Jesu Kristi befallning förlåter jag dig alla dina synder i Faderns, Sonens och den helige Andes namn. Amen.*" (Lilla katekesen, 5:e delen om bikten).

Den viktiga frågan blir då om Luthers lilla katekes lär rätt eller inte. Vi ska ju inte tro på något som inte är helt och hållet grundat i Bibeln. Många säger att Luthers lilla katekes här har fel. Man menar att Bibeln inte lär att kyrkan har rätt att genom en människa direkt tillsäga syndernas förlåtelse till en annan människa. Framför allt menar man att en sådan tillsägelse inte kan vara Guds direkta tillsägelse. Bikten, säger man, hör endast hemma i den katolska kyrkan, men inte i en biblisk, evangelisk kyrka. Av denna anledning kom också huvudstycket om bikten i katekesen under lång tid att uteslutas i Sverige och andra lutherska länder. Detta motstånd kom från den s.k. pietismen på 1700-talet. Särskilt de reformerta kyrkorna har också energiskt motarbetat bikten och den direkta avlösningen. Deras argument är att Bibeln inte lär någon sådan direkt syndaförlåtelse genom människor. De menar att den helige Ande endast verkar direkt i hjärtat utan yttre medel och utan någon direkt tillsägelse av syndernas förlåtelse genom människor.

Vad säger då Bibeln? I vår evangelietext säger Jesus: "*för att ni ska veta att Människosonen har makt här på jorden att förlåta synder*". Tillsägelsen av syndernas förlåtelse skedde av Jesus som människa, som Människosonen. Men samma makt ger han också tydligt till sina apostlar när han efter sin uppståndelse säger till dem: "*Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna, och om ni binder någon i hans synder så är han bunden (i dem)*" (Joh. 20:23). Och på ett annat ställe säger Jesus till Petrus: "*Jag skall ge dig himmelrikets nycklar. Allt vad du binder på jorden skall vara bundet i himlen, och allt vad du löser på jorden skall vara löst i himlen*" (Matt. 19:16). Till hela kyrkan eller församlingen säger också Jesus: "*Amen säger jag er: Allt vad ni binder på jorden skall vara bundet i himlen, och allt vad ni löser på jorden skall vara löst i himlen*" (Matt. 18:18). När Jesus hade botat den lame mannen och gett honom syndernas förlåtelse står det också: "*När folket såg det, greps de av fruktan och prisade Gud, som hade gett sådan makt åt människor*" (Matt. 9:8).

Av dessa klara och tydliga bibelställen framgår det alltså att Gud inte bara förlåter synderna uppe i himlen, utan att han verkligen gör det här nere på jorden och att det sker genom människor. Ordet om att förlåta synder gällde inte bara Petrus, och inte heller bara

de tolv apostlarna, utan hela kyrkan eller församlingen. Den kristna kyrkan har alltså fått rätten att tillsäga syndernas förlåtelse genom människor. Det sker som Luther säger på flera olika sätt. Det sker när evangelium predikas rent och klart. Det sker i dopet, som är ett *omvändelsens dop till syndernas förlåtelse* (Matt. 1:4). Det sker i nattvarden där Jesus säger: *"Ty detta är mitt blod, förbundsblodet, som är utgjutet för många till syndernas förlåtelse"* (Matt. 26:28). Och det sker i bikten när avlösningens ord uttalas.

Avgörande för denna förlåtelse är att rättfärdiggörelsen verkligen sker genom tron. Förutsättningen är hela Kristi verk då han lidit och dött i vårt ställe. Han ensam är vår rättfärdighet. Men detta kommer till oss i nådemedlen. Gud uttalar sin förlåtelse i både predikan, dopet, bikten och nattvarden. Människan tar emot denna förlåtelse endast genom tron, utan alla gärningar. Detta är Guds verk. Ingen kan själv ta sig tron. Det är en Guds gåva och ett under som verkas av Gud själv. Det är den helige Ande som genom ordet och sakramenten tänder tron i våra hjärtan och sedan uppehåller den. Det sker endast genom evangelium.

Vi ser detta tydligt i predikotexten i Joh. 7 kap. *Några i folkmassan som hörde hans ord sade: "Han måste vara Profeten." Andra sade: "Han är Messias"* (v. 42). Det var judar som lyssnade till Jesus, och de kände väl till Mose och profeterna. De gick till Guds ord. De kände till Mose ord om att det en gång skulle komma en särskilt stor profet, som alla skulle lyssna till. Mose hade sagt: *"HERREN, din Gud, skall låta uppstå åt dig en profet bland ditt folk, av dina bröder, en som är lik mig. Honom skall ni lyssna till"* (5 Mos. 18:15). Och Mose upprepar detta ord som Herren själv hade talat till honom två gånger. Det är uppenbart att detta var en profetia om den kommande Messias.

De ord Jesus hade talat strax innan vår predikotext var: *"Om någon törstar, så kom till mig och drick! Den som tror på mig, ur hans innersta skall strömmar av levande vatten flyta fram, som Skriften säger." Detta sade han om Anden, som de skulle få som trodde på honom* (Joh. 7:27ff). Det var efter dessa ord som några sade om Jesus: *Han måste vara Profeten*. När de hörde och såg Jesus predika och göra under blev de mer och mer övertygade om att Jesus verkligen var Messias, den utlovade Kristus. Den övertygelsen kom genom Guds ord. De förstod att Moses profetia nu höll på att uppfyllas genom Jesus. Det var samma tro som t.ex. Marta hade när hon bekände: *"Ja, Herre, jag tror att du är Messias, Guds Son, han som skulle komma till världen"* (Joh. 11:27). Många i folket trodde på honom. Det står: *Bland folket kom många till tro på honom, och de sade: "När Messias kommer, ska väl han göra fler tecken än den här mannen har gjort?"* (Joh. 31).

Men precis som det är i vår tid och i alla tider möter Guds ord också motsägelser. När somliga trodde att Jesus var Messias fanns det andra som kom med motargument. Jesus kom ju från Galiléen, sade man. Profeten kunde väl inte komma från Galiléen? Skulle inte Messias komma från Davids släkt och födas i Davids stad, Betlehem? Troligen visste inte dessa kritiker att Jesus verkligen var född i Betlehem. De trodde att han kom från Nasaret i Galileen, där han hade växt upp. De hade inte undersökt saken tillräckligt noga.

Galiléen var ett område som föraktades av många. Nej, Messias kunde inte komma därifrån, menade man. Särskilt fariséerna blev förargade när deras utsända kom tillbaka utan att ha ingripit mot Jesus. När till och med en av deras egna, Nikodemus, började försvara Jesus blev de ursinniga. Nikodemus, som hade kommit till Jesus om natten, var en försiktig man. Han bekände inte rakt ut att han trodde att Jesus var Messias. Men han ifrågasatte ändå sina kollegors negativa omdöme om Jesus och sade: *"Vår lag dömer väl inte någon utan att man först hör honom och tar reda på vad han har gjort?"* (Joh. 7:51). De andra sade då hånfullt till Nikodemus: *"Är du också från Galileen? Sök i Skriften, så ser du att Profeten inte kommer från Galileen"*. Den grekiska grundtexten har visserligen ordet profet i obestämd form. Men

sammanhanget visar tydligt att det här måste vara frågan om den profet som Mose skrivit om. Fariséerna visste ju mycket väl att t.ex. profeten Jona kom från Galiléen.

Så hittar trons fiender alltid argument mot den sanna tron på Kristus. De kritiserar också bibelordet och vänder det mot Jesus. Men tron övervinner världen. Nikodemus försiktighet övergick senare till frimodighet. Det förstår vi av att han var med och tog ned Jesus från korset och hjälpte till att begrava honom (Joh. 19:39ff). Säkert hade Jesu ord till Nikodemus berört hans själ på djupet. Jesus hade ju sagt till honom: *”Den som inte blir född av vatten och Ande kan inte komma in i Guds rike”* (Joh. 3:5)... och lite senare: *”Ty så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att den som tror på honom inte skall gå förlorad utan ha evigt liv”* (v. 16). Det är detta ord och denna tro som övervinner världen.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.